Wim Ruijten

Wilhelmus (Wim) Aurelius Marie Ruijten is geboren op 25 juli 1919 in Helmond. Hij was de zoon van Henricus (Hein) Hubertus Jozephus Ruyten en Gerarda Carolina Maria Pinke. Zijn vader werd wethouder in Roermond.

Tijdens de mobilisatie was Wim onderofficier. Na de capitulatie van het Nederlandse leger in mei 1940 begon de bezetter met het demobiliseren en ontmantelen van het Nederlandse leger. Een deel van de Nederlandse militairen kwamen in Duitse kampen terecht maar het merendeel, ongeveer 250.000, bleven in hun garnizoenen. Eind mei kregen de meeste krijgsgevangen Nederlandse militairen in het buitenland hun vrijheid terug.

Wim ging naar de HBS en begon daarna aan een studie tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Utrecht. De toenemende verzetsactiviteiten van studenten bleven bij de Duitse bezetter niet onopgemerkt. Op 12 maart 1943 werd de loyaliteitsverklaring gepubliceerd, die studenten moesten ondertekenen. In eerste instantie tekende maar 15% van de 14.600 studenten in Nederland de verklaring. Iedereen die de verklaring niet had ondertekend, moest zich op 6 mei melden voor Arbeitseinsatz. Toen dit nieuws zich verspreidde, tekenden nog 1.550 studenten de verklaring zodat uiteindelijk een kwart van de studenten ondertekend hebben. Na enige aarzeling besloot Wim deze verklaring toch te ondertekenen, omdat anders zijn vader gevaar zou lopen opgepakt te worden.

Nederlandse militairen werden in 1942 en 1943 alsnog opgeroepen om in krijgsgevangenschap te gaan. Na de beroepsmilitairen en aspirant-beroepsofficieren verscheen op 29 april 1943 in alle Nederlandse kranten een oproep aan de resterende voormalige Nederlandse militairen om zich te melden. Ook zij moesten nu in krijgsgevangenschap. Het bevel leidde tot de april-meistaking van 1943 die flinke delen van Nederland platlegde. Uiteindelijk belandden er maar 8.500 van de beoogde driehonderdduizend oud-militairen in krijgsgevangenkampen. Wim volgde op 6 mei 1943 het bevel op zich als student/onderofficier te melden in Maastricht.

Ze gingen naar Kamp Erika bij Ommen, waar ze werden gelegerd in een tentenkamp omringd door barakken. Kamp Erika werd in juni 1942 in gebruik genomen als *Arbeitseinsatzlager Erika*, een justitieel strafkamp om de overvolle gevangenissen te ontlasten. De gevangenen waren veelal zwarthandelaren en illegale slachters, mensen die de distributiewetten hadden overtreden. In 1943 werd het kamp Arbeitseinsatz- und Durchgangslager Erika, een kamp voor 'asocialen' en weigeraars van de *Arbeitseinsatz*. De eerste, tijdelijke bewoners waren studenten die gehoor gegeven hadden aan de oproep tot de *Arbeitseinsatz* en er enkele weken verbleven op doorreis naar de werkplekken in Duitsland. In het najaar van 1944 werd Erika weer een strafkamp, deze keer bewaakt door de Ordnungspolizei, de SS en de Sicherheitsdienst. Voor de oorlog werden hier de

'Sterkampen' van de theosofische beweging gehouden. Het kamp lag in de bossen van Ommen op Landgoed Eerde van Baron van Pallandt, op loopafstand van het huidige Scoutingkampeerterrein Eerde.

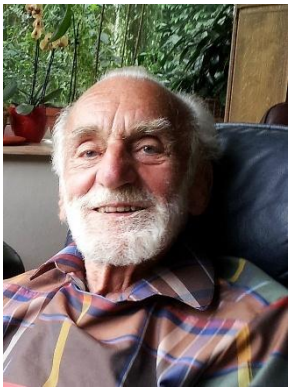

In het kamp verrichte hij als krijgsgevangene zijn eerste tandartsbehandeling. Op woensdag 12 mei begon zijn krijgsgevangenschap formeel. Hij was vaandrig en kreeg nummer 105260. Via Amersfoort ging hij naar het Stalag XI-A (ook bekend als Stalag 341 of als Krijgsgevangenenkamp Altengrabow) bij Maagdenburg. Wim werd de Nederlandse tandarts in dit kamp. Op 27 juli 1943 ging hij naar kamp Stalag 371 Stanislau. Het verblijf in Stanislau bleek echter op een vergissing te berusten. De Duitsers waren ervan uitgegaan dat de groep waarin Wim zich bevond uit beroepsmilitairen bestond, terwijl het reserveonderofficieren waren. Dat betekende dat kamp Stanislau verlaten moest worden en er vertrokken werd naar het nabijgelegen Stalag 327. Na een maand gingen ze op transport naar Stalag 369 Kobierzyn bij Krakau. Wim wist samen met een medekrijgsgevangene via een gat in de vloer uit de rijdende trein te ontsnappen. Na een paar dagen werden ze door de Feldgendarmerie van het plaatsje Rzeszów opgepakt en tot drie weken streng arrest veroordeeld in een gevangenis te Krakau. Hierna ging hij alsnog naar kamp Kobierzyn.

Op 27 januari 1944 werden alle reserveonderofficieren via Berlijn per trein gedeporteerd naar Stalag 67 Neubrandenburg. Hij verbleef hier tot de bevrijding door de Russen eind april 1944. Na verloop van tijd werden de inmiddels bevrijde krijgsgevangenen door de Russen op een trein richting westen gezet en bereikten ze later per open kolenwagons via de Duitse stad Rheine het Nederlandse Oldenzaal. Op 15 juni 1945 kwam hij aan in het Ontvangst-Centrum Gerepatrieerde Krijgsgevangenen in Austerlitz bij Zeist.

Hij trouwde op 15 april 1948 in Roermond met Vera Johanna Maria Mekel. Ze kregen drie kinderen. Hij was tandarts in Roermond en reserve luitenant-kolonel Tandarts bd.

Wim werd districtsvoorzitter van de Katholieke Jeugdbeweging (KJB). Hij stimuleerde de oprichting van een jeugdraad voor de methodisch georganiseerde mannelijke jeugd. Hij woonde in Maasniel en werd daar kort oubaas van de voortrekkers van de katholieke Sint Jorisgroep. Deze groep werd in 1946 opgericht. In 1956 wordt de Sint Franciscusgroep een waterscouting groep en Wim wordt schipper bij deze groep. Van maart 1963 tot eind 1966 was hij Diocesaan Commissaris van het verkennen in Limburg. Hij stopte met die rol omdat hij Nationaal Hoofdkwartiercommissaris voor katholieke

zeeverkenners werd. Tijdens de St. Jorisviering in 1966 ontving hij de Zilveren Jacobsstaf.

Wim overleed op 13 januari 2017 in Roermond.

Meer informatie

Limburgsch dagblad » 25 jan 1967 - Art. 251 | Delpher
Wilhelmus Aurelius Marie Ruijten (Helmond, 25 juli 1919 - locatie onbekend, datum onbekend) - Oorlogsbronnen.nl
Wilhelmus Aurelius Marie Ruijten (NIMH / Nederlands Instituut voor Militaire Historie) - Nederlands Instituut voor Militaire Historie
Wilhelmus Aurelius Marie "Wim" Ruyten (1919-2017) » Stamboom Peterse » Genealogie Online
Wilhelmus Aurelius Marie Ruyten † 13 januari 2017 • overlijdensbericht en condoleances - Mensenlinq
Krijgsgevangene tandarts Wim Ruyten - Gemeentearchief Roermond – Ontdek het verleden van de stad
Stapsgewijze krijgsgevangenschap – Mei tot Mei
Stalag XI-A - Wikipedia
Kamp Stanislau - Wikipedia
Kamp Neubrandenburg - Wikipedia
Oflag VII-CZ - Netwerk Oorlogsbronnen
Boek 100 jaar Scouting in Roermond
Kamp Erika - Wikipedia
Kamp Erika - TracesOfWar.nl
Het Ommenlied in Kamp Erika - TracesOfWar.nl

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.